

Κεφάλαιο 4 ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ
ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ
ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ –

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ –

ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Το μίγμα οικονομικής πολιτικής που ακολουθείται τα τελευταία χρόνια, δημιούργησε τις προϋποθέσεις για τη διατήρηση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης, τη μείωση του ελλείμματος σε επίπεδα κάτω του 3% του ΑΕΠ, καθώς και τη σταδιακή μείωση του χρέους προς τα μέσα επίπεδα της ευρωζώνης. Η επίτευξη του τελευταίου αυτού στόχου θα απελευθερώσει τους πόρους που απαιτούνται για την άσκηση κοινωνικής αλλά και αναπτυξιακής πολιτικής.

Η υλοποίηση της δεύτερης φάσης των μεταρρυθμίσεων στοχεύει στην αντιμετώπιση προκλήσεων όπως η βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, η φοροδιαφυγή, η διαρθρωτική ανεργία, ο περιορισμός του ρόλου του δημόσιου τομέα και η αύξηση της αποτελεσματικότητάς του, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας, η αύξηση της κοινωνικής συνοχής και η περιφερειακή σύγκλιση. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα συμβάλουν στην αποδυνάμωση των παραμέτρων που συντελούν στη συσσώρευση του χρέους. Ιδιαίτερα σημαντική αναμένεται να είναι και η συμβολή των αποκρατικοποιήσεων, καθώς και η εισροή πόρων μέσω του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Σημαντικό έργο επιτελείται και στη διαχείριση του δημοσίου χρέους, η οποία αποτελεί ευέλικτο εργαλείο μείωσης της ανατροφοδότησης του ελλείμματος από τόκους. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της διαρκούς προσαρμογής του χαρτοφυλακίου στις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς και της βελτίωσης της προβλεψιμότητας του κόστους εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους με τον έλεγχο των αναλαμβανόμενων χρηματοοικονομικών κινδύνων. Η διαχείριση του χρέους υποστηρίζεται πλέον από σύγχρονες υποδομές που επιτρέπουν τόσο την ποσοτική όσο και την ποιοτική προσέγγιση και ανάλυση των κινδύνων του χαρτοφυλακίου, καθώς και την εφαρμογή της τεχνογνωσίας που απαιτείται στο σχεδιασμό και στην αποτίμηση των κατάλληλων χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Ειδικότερα, κατά το τρέχον έτος οι επιλογές διαχείρισης, καθώς και ο σχεδιασμός της εκδοτικής στρατηγικής, αποδείχτηκαν ιδιαίτερα επιτυχείς. Η άνοδος των επιτοκίων στις αρχές του 2007 και κυρίως η μετέπειτα αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές κατά το τρίτο τρίμηνο του 2007, λόγω της κρίσης στην αγορά ενυπόθηκων δανείων των ΗΠΑ, προβλημάτισε ιδιαίτερα πολλούς από τους εκδότες-κράτη της ΕΕ. Στις περισσότερες χώρες της ευρωζώνης η διαφορά αποδόσεων των ομολόγων τους αυξήθηκε σε σχέση με το γερμανικό ομόλογο αναφοράς, ανεβάζοντας και το κόστος δανεισμού τους. Στη χώρα μας, η χρηματοδότηση των δανειακών αναγκών πραγματοποιήθηκε απρόσκοπτα και μάλιστα κάτω από ευνοϊκές συνθήκες. Το μεσοσταθμικό κόστος νέου δανεισμού παρέμεινε σχετικά χαμηλό, ενώ το ενδιαφέρον των Ελλήνων και ξένων επενδυτών για τοποθέτηση σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου κινήθηκε σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, διαμορφώνοντας στο 3,83 το δείκτη κάλυψης των δημοπρασιών, ο οποίος θεωρείται από τους υψηλότερους στην ευρωζώνη.

Πίνακας 4.1 Σύνοψη χρέους κεντρικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2005	2006	2007*	2008**
A. Χρέος σε ευρώ	212.669	224.162	236.652	248.733
(ως % του ΑΕΠ)	107,1%	104,7%	103,2%	101,4%
1. Έντοκα γραμμάτια	1.456	1.112	957	937
(δημόσιου τομέα)	301	173	135	115
(ιδιωτικού τομέα)	1.155	939	822	822
2. Ομόλογα ελληνικού δημοσίου				
Δημοπρασίες και λοιπές εκδόσεις	173.803	184.530	197.695	214.462
(Ομολογιακά δάνεια ΕΔ)	172.648	183.482	196.647	214.462
(Ομολογιακά δάνεια οικον. εξυγίανσης)	1.155	1.048	1.048	0
3. Κοινοπρακτικά και λοιπά ομολογιακά δάνεια σε ευρώ	27.050	28.423	29.530	25.430
4. Οφειλές Δημοσίου προς Τράπεζα Ελλάδος σε ευρώ	7.988	7.991	7.520	7.048
5. Προσαρμογές ESA				
(τιτλοποιήσεις, μετατρέψιμα)	2.372	2.106	950	856
B. Χρέος σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ	2.747	2.056	1.958	1.545
(ως % του ΑΕΠ)	1,4%	1,0%	0,8%	0,6%
1. Δάνεια σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ	2.206	2.056	1.958	1.545
2. Ομόλογα και δάνεια με ρήτρα ξένου νομίσματος	541	0	0	0
Γ. Σύνολο χρέους κεντρικής κυβέρνησης (A+B)	215.416	226.218	238.610	250.278
(ως % του ΑΕΠ)	108,5%	105,7%	104,0%	102,0%
ΑΕΠ	198.609	213.985	229.392	245.449

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Πίνακας 4.2 Χρέος γενικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2005	2006	2007*	2008**
A. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης	215.416	226.218	238.610	250.278
B. Χρέος ΝΠΔΔ, κέρματα κ.λπ.	610	731	801	967
Γ. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης κατά ESA (A+B)	216.026	226.949	239.411	251.245
Δ. Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ	1.946	1.697	1.550	1.700
Ε. Ενδοκυβερνητικό χρέος(-)	-23.306	-24.628	-26.680	-29.620
ΣΤ. Χρέος γενικής κυβέρνησης (Γ+Δ+Ε)	194.666	204.018	214.281	223.325
(ως % του ΑΕΠ)	98,0%	95,3%	93,4%	91,0%
ΑΕΠ	198.609	213.985	229.392	245.449

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

1. Χρέος κεντρικής και γενικής κυβέρνησης

Το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης στο τέλος του έτους 2007 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 238.610 εκατ. ευρώ ή 104% του ΑΕΠ, έναντι 226.218 εκατ. ευρώ ή 105,7% του ΑΕΠ το 2006, παρουσιάζοντας περαιτέρω μείωση το 2007 κατά 1,7 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Το 2008 το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 250.278 εκατ. ευρώ ή 102% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2007 (πίνακας 4.1).

Την πτωτική αυτή τάση ως ποσοστό του ΑΕΠ ακολουθεί και το χρέος της γενικής κυβέρνησης, το οποίο στο τέλος του 2007 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 214.281 εκατ. ευρώ ή 93,4% του ΑΕΠ, έναντι 204.018 εκατ. ευρώ ή 95,3% του ΑΕΠ το 2006. Το χρέος της γενικής κυβέρνησης του έτους 2008 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 223.325 εκατ. ευρώ ή 91% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 2,4 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έναντι του 2007 (πίνακας 4.2).

2. Εξέλιξη δημοσίου χρέους

Η αύξηση του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης από 31/12/2006 μέχρι 31/12/2007 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 12.392 εκατ. ευρώ, ενώ η αντίστοιχη αύξηση από 31/12/2007 έως 31/12/2008 προβλέπεται να φθάσει τα 11.668 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.3). Οι αυξήσεις αυτές οφείλονται, κυρίως, στην κάλυψη του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού, στην εξόφληση υποχρεώσεων προς ασφαλιστικούς οργανισμούς και στους ΟΤΑ α' βαθμού, στην υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, καθώς και στην έκτακτη απόδοση στην ΕΕ.

Πίνακας 4.3 Εξέλιξη δημοσίου χρέους (σε εκατ. ευρώ)

	2006	2007*	2008**	Διαφορά 2008-2007
	(1)	(2)	(3)	(3)-(2)-(1)
1 Δανειακές επιβαρύνσεις		12.855	13.148	293
Έλλειμμα κεντρικής κυβέρνησης		9.387	8.306	-1.081
Χρηματοδότηση εξοπλιστικών προγραμμάτων κ.λπ.		1.700	1.800	100
Χρεολύσια και υποχρεώσεις τρίτων		193	29	-164
Εξόφληση υποχρεώσεων προς ασφαλιστικούς οργανισμούς και ΟΤΑ α' βαθμού		465	3.013	2.548
Έκτακτη απόδοση στην ΕΕ		1.110	0	-1.110
2 Αποκρατικοποιήσεις, κεφαλαιακές συναλλαγές		-1.397	-1.590	-193
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων		-1.600	-1.600	0
Πληρωμές εγγυήσεων		65	10	-55
Αγορά μετοχών και αύξηση μετοχικού κεφαλαίου τραπεζών κ.λπ.		138	0	-138
3 Μεταβολή χρέους από χρηματοπιστωτικές πράξεις		934	110	-824
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές		934	110	-824
4 Αύξηση χρέους (1+2+3)		12.392	11.668	-724
5 Χρέος κεντρικής κυβέρνησης	226.218	238.610	250.278	11.668
Χρέος κεντρικής κυβέρνησης ως % ΑΕΠ (5:8)	105,7%	104,0%	102,0%	-2,0%
6 Ενδοκυβερνητικό χρέος, χρέος ΟΤΑ - ΟΚΑ - Δημ. Οργαν., κέρματα	-22.200	-24.329	-26.953	-2.624
7 Χρέος γενικής κυβέρνησης (5+6)	204.018	214.281	223.325	9.044
Χρέος γενικής κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ (7:8)	95,3%	93,4%	91,0%	-2,4%
8 ΑΕΠ	213.985	229.392	245.449	

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

3. Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους κεντρικής κυβέρνησης

Χρέος σε ευρώ

Στις 31/10/2007 τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου εξακολουθούσαν να αποτελούν τον κύριο όγκο του χρέους σε ευρώ της κεντρικής κυβέρνησης φθάνοντας το 83,3% (διάγραμμα 4.1).

Διάγραμμα 4.1 Σύνθεση χρέους σε ευρώ της κεντρικής κυβέρνησης την 31/10/2007

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια αύξηση, η οποία οφείλεται στην έκδοση τίτλων μεσομακροπρόθεσμης διάρκειας (πίνακας 4.4). Σημειώνεται ότι ποσοστό 53,3% του χρέους κεντρικής κυβέρνησης στις 31/10/2007 είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε ετών (πίνακας 4.5).

Πίνακας 4.4 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους κεντρικής κυβέρνησης			
Ημερομηνία	Μέση διάρκεια σε έτη		
	Χρέος σε ευρώ	Χρέος εκτός ζώνης ευρώ	Συνολικό χρέος
31/12/2004	6,29	6,03	6,29
31/12/2005	6,96	5,95	6,94
31/12/2006	7,20	4,11	7,17
31/10/2007	8,26	3,33	8,22

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

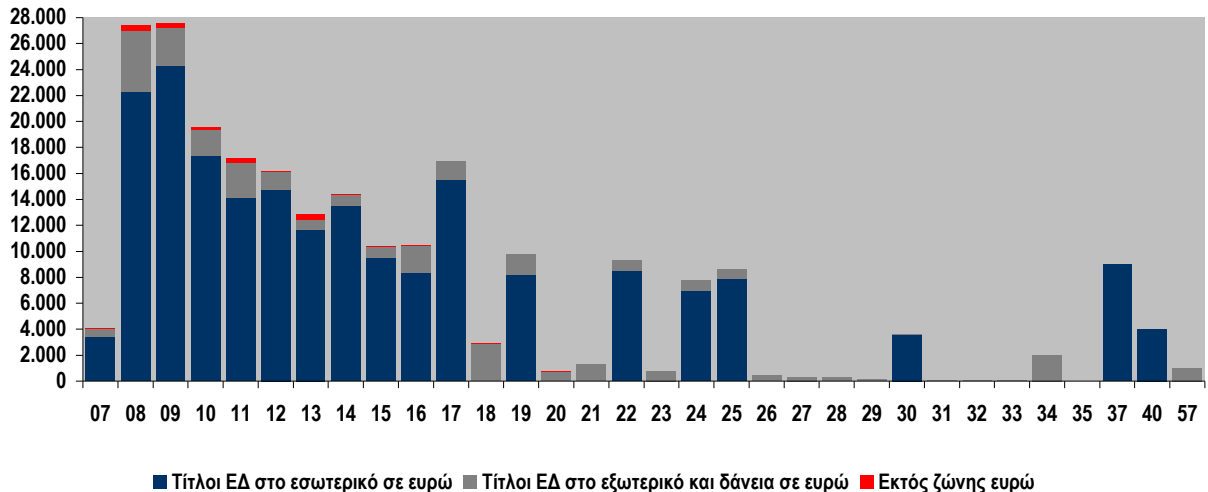
Πίνακας 4.5 Χρέος κεντρικής κυβέρνησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια

Διάρκεια	31/10/2007
Βραχυπρόθεσμο (μέχρι 1 έτος)	12,7%
Μεσοπρόθεσμο (1 έως 5 έτη)	34,0%
Μακροπρόθεσμο (άνω των 5 ετών)	53,3%
Σύνολο	100,0%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Στο διάγραμμα 4.2 παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα λήξεων (ληξιάριο) του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης στις 31/10/2007. Σημαντικό μέρος των ετήσιων λήξεων έχει εξομαλυνθεί διαχρονικά σε σημαντικό βάθος χρόνου.

Διάγραμμα 4.2 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της κεντρικής κυβέρνησης την 31/10/2007

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Χρέος σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ

Στις 31/12/2007 το χρέος σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ αναμένεται να διαμορφωθεί στο 0,8% του συνολικού χρέους, έναντι 0,9% το 2006 και 1,3% του έτους 2005 (πίνακας 4.1).

Στις 31/10/2007 η σύνθεση του χρέους σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ είχε ως εξής: USD (15,9%), CHF (75,7%), JPY (2,8%) και GBP (5,6%).

4. Συσσώρευση χρέους για λογαριασμό τρίτων

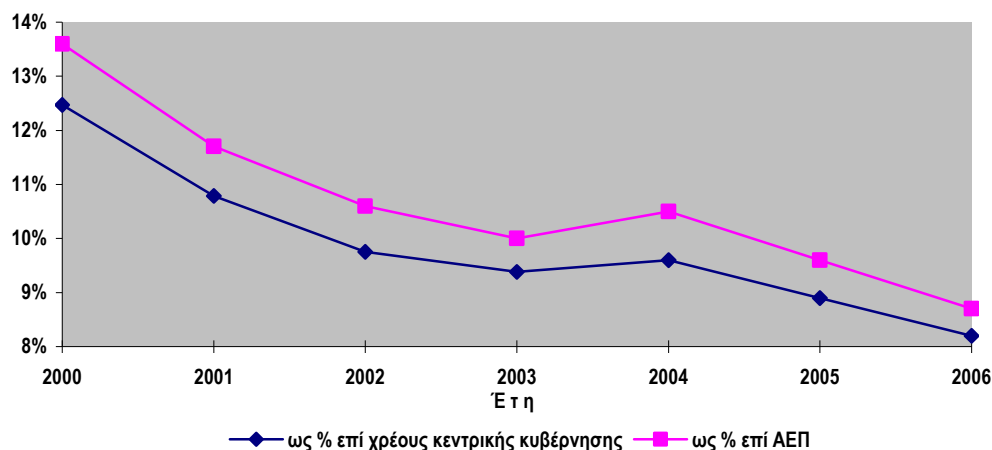
Το ανεξόφλητο χρέος που έχει αναληφθεί από το Ελληνικό Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων στις 31/12/2006 ανερχόταν στα 18.580 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.6), το οποίο αντιστοιχεί στο 8,2% του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης και στο 8,7% του ΑΕΠ (διάγραμμα 4.3).

Πίνακας 4.6 Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων
(σε εκατ. ευρώ)

	Ανεξόφλητα υπόλοιπα χρεών την 31/12 έκαστου έτους						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Δάνεια οικονομικής εξυγίανσης (I)							
Ασφαλιστικά ταμεία	561	182	136	95	42	33	
Αμυντική βιομηχανία	176	103	85	62	29	21	
Συγκοινωνιακοί φορείς	279	123	97	70	32	23	
Συνεταιριστικές οργανώσεις	1.491	1.491	1.467	1.048	1.048	1.048	1.048
Στεγαστικά							
Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΟΑΕ)	332	150	88	59	38	26	
Λοιπά	67	21	18	15	6	3	
Σύνολο (I)	2.906	2.070	1.891	1.349	1.195	1.154	1.048
Συμμετοχή στην αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου Τραπεζών κ.λπ. (II)							
ΕΤΒΑ	1.720	1.720	807	484	235	235	235
ΕΤΕ	376						
ΕΛΤΑ	238	238	117	59	59	59	
ΚΡΗΤΗΣ	112						
ΕΡΤ	85	85	62	47	47		
ΑΤΕ						29	29
Σύνολο (II)	2.531	2.043	986	590	341	323	264
Ειδικά δάνεια (III)							
Ρύθμιση χρεών νοσοκομείων	153						
Ρύθμιση χρεών συνεταιριστικών οργανώσεων	370	478	478	478	754	754	646
Ρύθμιση διαφορών αποδοχών δικαστικών και βουλευτών		29	18	6			
Εισφορά του κράτους στα ασφαλιστικά ταμεία	517	1.109	2.976	4.769	7.577	7.504	7.842
Υποχρεώσεις προς την Τράπεζα Ελλάδος κ.λπ.	12.041	11.598	10.327	9.925	9.543	9.337	8.780
Σύνολο (III)	13.081	13.214	13.799	15.178	17.874	17.595	17.268
Γενικό σύνολο (I + II + III)	18.518	17.327	16.676	17.117	19.410	19.072	18.580
ως % επί χρέους κεντρικής κυβέρνησης	12,5%	10,8%	9,8%	9,4%	9,6%	8,9%	8,2%
ως % επί ΑΕΠ	13,6%	11,7%	10,6%	10,0%	10,5%	9,6%	8,7%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

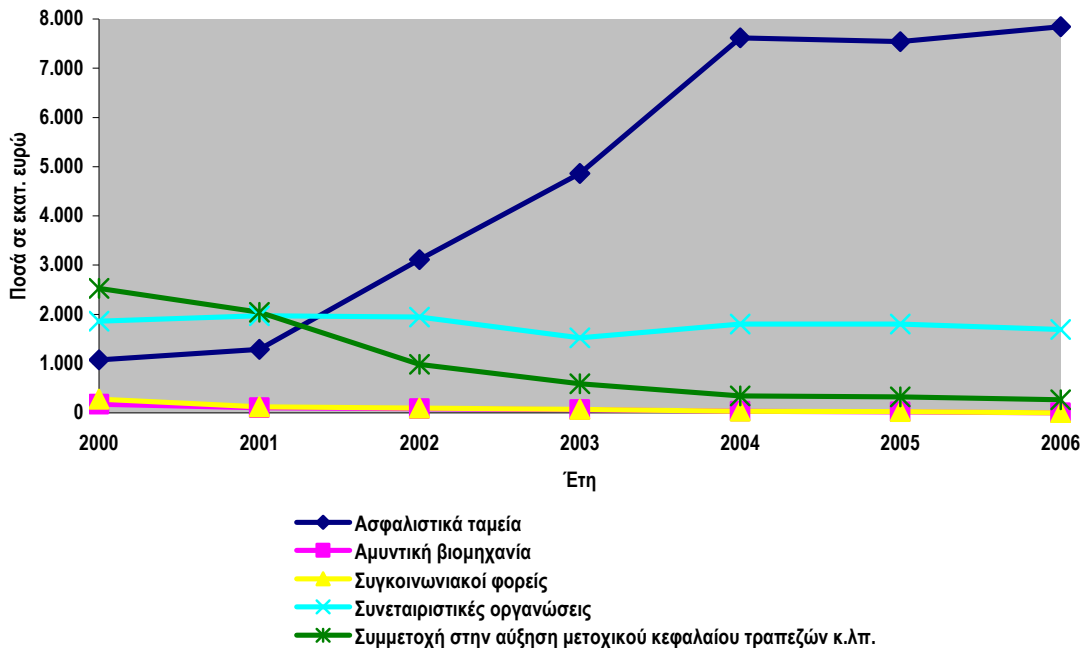
Διάγραμμα 4.3 Συσσωρευμένο χρέος για λογαριασμό τρίτων
(ως % στο χρέος κεντρικής κυβέρνησης και ΑΕΠ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Η εξέλιξη του αναλαμβανόμενου χρέους για λογαριασμό τρίτων εμφανίζει σταδιακή μείωση τα τελευταία χρόνια για τους περισσότερους φορείς, εκτός των ασφαλιστικών ταμείων το χρέος των οποίων παραμένει αρκετά υψηλό (διάγραμμα 4.4).

**Διάγραμμα 4.4 Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων
(ανεξόφλητα υπόλοιπα την 31/12)
(σε εκατ. ευρώ)**

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

5. Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής κυβέρνησης

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης το 2007 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 31.865 εκατ. ευρώ, έναντι 26.086 το έτος 2006 (πίνακας 4.7). Η διατήρηση των δαπανών εξυπηρέτησης σε σχετικά υψηλά επίπεδα οφείλεται, κυρίως, στις πληρωμές χρεολυσίων.

**Πίνακας 4.7 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)**

	Χρεολύσια			Τόκοι			Παράλληλες δαπάνες			Γενικό σύνολο (1+2+3)
	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	
			(1)			(2)			(3)	
1990	532	461	993	455	2.958	3.413	7	31	38	4.444
1991	716	1.987	2.703	545	3.658	4.203	13	33	46	6.952
1992	1.539	4.867	6.406	622	3.501	4.123	19	52	71	10.600
1993	1.400	3.307	4.707	692	5.536	6.228	26	109	135	11.070
1994	1.619	5.543	7.162	913	8.077	8.990	26	164	190	16.342
1995	1.952	5.955	7.907	1.214	7.884	9.098	26	281	307	17.312
1996	1.894	8.369	10.263	1.263	8.378	9.641	47	292	339	20.243
1997	3.057	7.088	10.145	1.348	7.461	8.809	29	279	308	19.262
1998	3.550	6.132	9.682	1.625	7.393	9.018	28	142	170	18.870
1999	2.682	6.569	9.251	1.532	7.758	9.290	18	83	101	18.642
2000	4.640	8.491	13.131	1.922	7.577	9.499	20	38	58	22.688
2001	2.566	9.052	11.618	719	8.570	9.289	8	31	39	20.946
2002	2.397	17.883	20.280	391	8.144	8.535	4	55	59	28.874
2003	1.204	19.559	20.763	180	9.028	9.208	6	64	70	30.041
2004	667	17.777	18.444	85	9.198	9.283	3	69	72	27.799
2005	751	19.628	20.379	108	9.508	9.616	4	67	71	30.066
2006	65	16.524	16.589	92	9.349	9.441	1	55	56	26.086
2007*	43	22.150	22.193	74	9.528	9.602	1	69	70	31.865

* Εκτιμήσεις

Σημειώσεις: α) Δεν περιλαμβάνονται δαπάνες προσαρμογών ESA 95 και χρεολύσια για λογαριασμό τρίτων.

β) Δεν περιλαμβάνονται εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα και βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού).

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Οι εξοφλήσεις των βραχυπρόθεσμων τίτλων (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα και βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού) εμφανίζονται αναλυτικά στον πίνακα 4.8.

Πίνακας 4.8 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων (σε εκατ. ευρώ)			
Έτος	Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού ⁽¹⁾	Σύνολο
2002	1.303		1.303
2003	2.178	50	2.228
2004	1.571	6.060	7.631
2005	2.495	2.590	5.085
2006	2.206	5.885	8.091
2007*	1.692	21.032	22.724

* Εκτιμήσεις ⁽¹⁾ Euro Commercial Paper (ECP)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

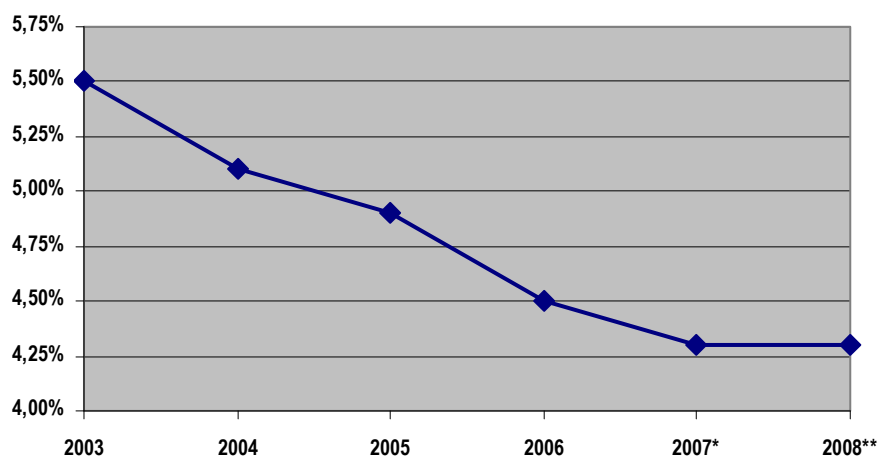
Οι δαπάνες για τόκους του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ συνεχίζουν την πτωτική τους πορεία από 5,5% το 2003 σε 4,5% το 2006, ενώ για το 2007 εκτιμάται ότι θα φθάσουν στο 4,3%. Για το 2008, οι δαπάνες για τόκους ως ποσοστό του ΑΕΠ προβλέπεται να διατηρηθούν στα ίδια επίπεδα με το 2007 (πίνακας 4.9, διάγραμμα 4.5).

Πίνακας 4.9 Δαπάνες για τόκους χρέους κεντρικής κυβέρνησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	2003	2004	2005	2006	2007*	2008**
Τόκοι	9.416	9.464	9.774	9.589	9.750	10.500
ως % του ΑΕΠ	5,5%	5,1%	4,9%	4,5%	4,3%	4,3%

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Διάγραμμα 4.5 Δαπάνες για τόκους χρέους κεντρικής κυβέρνησης
(% του ΑΕΠ)

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

6. Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων

Η αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές στο τέλος Ιουνίου, ως αποτέλεσμα της κρίσης στην αγορά ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων χαμηλής εξασφάλισης στις ΗΠΑ, επηρέασε σημαντικά την αγορά ευρωομολόγων. Η ανησυχία των επενδυτών και η στροφή τους προς ασφαλείς τοποθετήσεις σταθερού εισοδήματος οδήγησε σε αύξηση των τιμών των ομολόγων και μείωση των αποδόσεων. Το κλίμα αυτό ανεστράφη από τα μέσα Σεπτεμβρίου όταν αυξήθηκαν οι φόβοι των επενδυτών για πληθωριστικές πιέσεις, λόγω της συνεχούς ανόδου της τιμής του πετρελαίου και του χρυσού και της ενίσχυσης του ευρώ έναντι του δολαρίου.

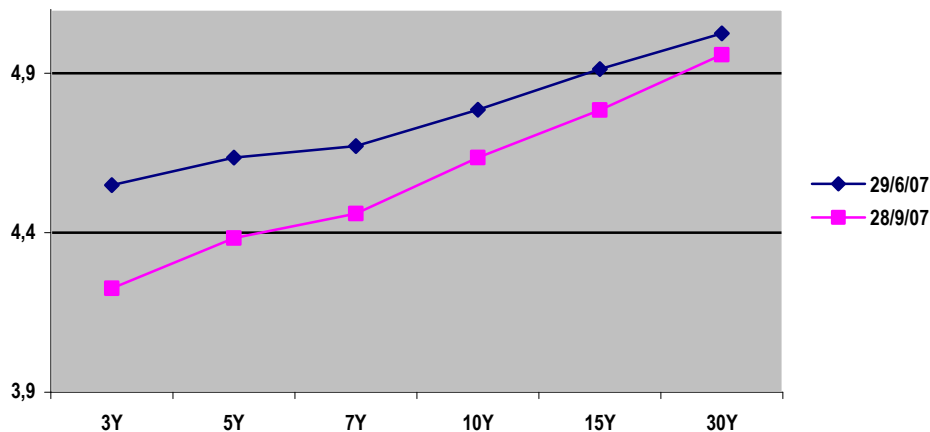
Στις αρχές Αυγούστου η διαφορά του εύρους αποδόσεων των ομολόγων των χωρών της ευρωζώνης σε σχέση με το γερμανικό ομόλογο αναφοράς αυξήθηκε, και μάλιστα το εύρος της διαφοράς ήταν μεγαλύτερο στις χώρες που έχουν ίδια αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας με εκείνη της Γερμανίας, γεγονός που υπονοεί τον φόβο των επενδυτών περισσότερο για κίνδυνο ρευστότητας παρά για πιστωτικό κίνδυνο. Η τάση αυτή άρχισε να αναστρέφεται από τα μέσα του Σεπτεμβρίου, αλλά η διαφορά αποδόσεων παραμένει υψηλότερη σε σχέση με την περίοδο πριν την έναρξη της αναταραχής. Παρά την άνοδο του κόστους δανεισμού, η εκδοτική δραστηριότητα των κρατών – μελών της ευρωζώνης την περίοδο αυτή ελάχιστα επηρεάστηκε.

7. Οι αγορές τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Η ελληνική αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου δεν διαφοροποιήθηκε από τις τάσεις που επικράτησαν στην αγορά ευρωομολόγων.

Από τα μέσα Σεπτεμβρίου οι τιμές των ομολόγων παρουσίασαν αύξηση σε όλες τις διάρκειες με συνέπεια την αντίστοιχη πτώση των αποδόσεων, που όμως ήταν μεγαλύτερη στο βραχυπρόθεσμο τμήμα της καμπύλης (πτώση κατά 5 μονάδες βάσης στο 30ετές ομόλογο έναντι 28 μονάδων βάσης στο 3ετές ομόλογο). Κατά συνέπεια, η κλίση της καμπύλης αποδόσεων των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου αυξήθηκε (steepening of the yield curve - διάγραμμα 4.6).

Διάγραμμα 4.6 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου

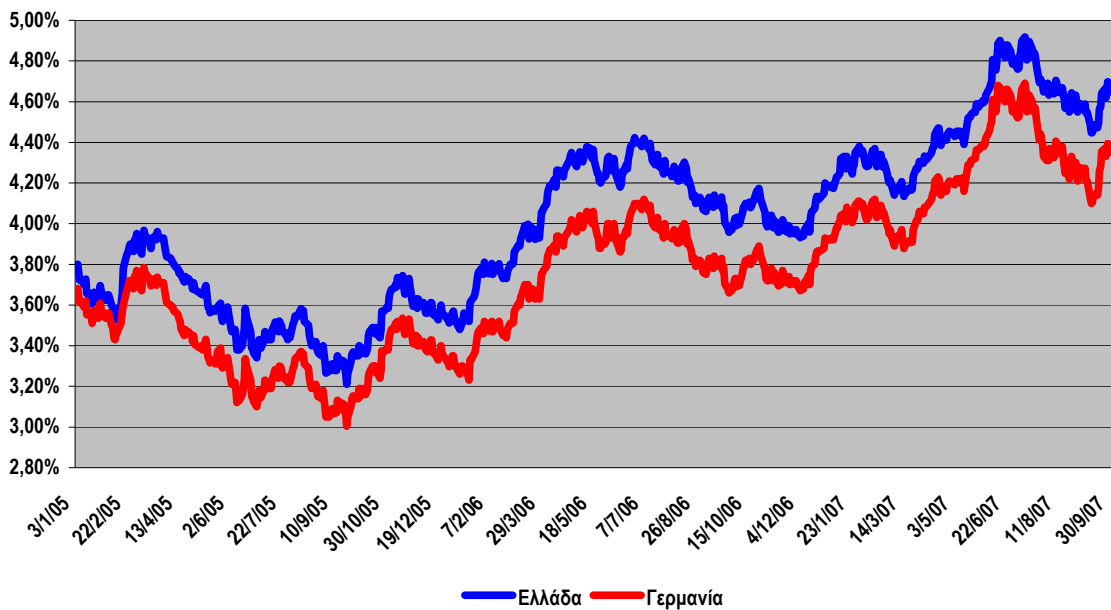

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Η μέση διαφορά απόδοσης μεταξύ του ελληνικού 10ετούς ομολόγου αναφοράς και του αντίστοιχου γερμανικού διευρύνθηκε στην περίοδο αυτή, ακολουθώντας τη γενικότερη τάση των ομολόγων στην ευρωζώνη, και διαμορφώθηκε στις 30 περίπου μονάδες βάσης (διάγραμμα 4.7).

Η συναλλακτική δραστηριότητα στην ΗΔΑΤ κατά το γ' τρίμηνο παρουσίασε πτώση (αξία συναλλαγών γ' τριμήνου του 2007 118,5 δισ. ευρώ, έναντι 174,4 δισ. ευρώ του β' τριμήνου) γεγονός που οφείλεται στην έλλειψη ρευστότητας και στην αβεβαιότητα που επικράτησε στην αγορά.

**Διάγραμμα 4.7 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων
(ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες)**

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Πρωτογενής αγορά τίτλων

Μέχρι τις 31/10/2007 είχε υλοποιηθεί το μεγαλύτερο μέρος του δανειακού προγράμματος του τρέχοντος έτους, σύμφωνα με τις ανάγκες κάλυψης του ταμειακού ελλείμματος και τη χρονική κατανομή της αναχρηματοδότησης του χρέους. Συμβαδίζοντας με την πολιτική των άλλων κρατών – μελών της ευρωζώνης, το Ελληνικό Δημόσιο δεν άλλαξε την εκδοτική του στρατηγική και δεν προέβη σε ακύρωση δημοπρασιών ή αλλαγή του δανειακού του προγράμματος, παρά την αναταραχή που επικράτησε στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Το τρέχον έτος το Ελληνικό Δημόσιο προέβη στις ακόλουθες νέες εκδόσεις:

- Έκδοση 10ετούς, 15ετούς και 30ετούς ομολόγου αναφοράς, ύψους 5 δισ. ευρώ οι δύο πρώτες και 4 δισ. ευρώ η τελευταία, αρχικά με τη μέθοδο της κοινοπραξίας. Για την περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας των ανωτέρω τίτλων έγιναν στη διάρκεια του έτους επανεκδόσεις μέσω δημοπρασιών.
- Έκδοση 5ετούς ομολόγου αναφοράς αρχικού ύψους 2,4 δισ. ευρώ μέσω δημοπρασίας που αυξήθηκε με επανεκδόσεις στη διάρκεια του έτους.

- Έκδοση τεσσάρων σειρών εντόκων γραμματίων διάρκειας 13, 26 και 52 εβδομάδων.
- Έκδοση νέου τιμαριθμοποιημένου ομολόγου αναφοράς, αρχικού ύψους 3,5 δις. ευρώ, λήξης 25/7/2030, μέσω κοινοπραξίας.

Επιπρόσθετα, το Ελληνικό Δημόσιο προκειμένου να καλύψει έκτακτα ταμειακά ανοίγματα μεταξύ των ανωτέρω προγραμματισμένων εκδόσεων, προέβη σε βραχυπρόθεσμο δανεισμό, κάνοντας χρήση του υφισταμένου ευέλικτου προγράμματος βραχυπρόθεσμων τίτλων στην Ευρωαγορά (Euro Commercial Papers). Το πρόγραμμα αυτό επιτρέπει στον εκδότη την άμεση έκδοση τίτλων, σταθερού ή κυμαινομένου επιτοκίου, σε ευρώ ή άλλο νόμισμα, διάρκειας από 1 μέχρι 365 ημερών και με όρους χρηματαγοράς.

Από την άλλη πλευρά, λόγω της γενικότερης αβεβαιότητας που επικράτησε στις αγορές, η δραστηριοποίηση του Ελληνικού Δημοσίου στο χώρο των στρατηγικών εκδόσεων με ιδιωτικές τοποθετήσεις ήταν ιδιαίτερα περιορισμένη. Οι δύο εκδόσεις που υλοποιήθηκαν έγιναν κυρίως για λόγους εκδοτικής στρατηγικής.

Το κόστος του νέου δανεισμού παρέμεινε σχετικά χαμηλό. Η διαμόρφωση του μέσου σταθμικού κόστους νέου δανεισμού στο 4,44%, στο σύνολο των εκδόσεων μέχρι 31/10/2007, θεωρείται ιδιαίτερα ικανοποιητική αν ληφθεί υπόψη ότι η μέση σταθμική διάρκεια των εκδόσεων αυτών ανέρχεται στα 15,1 έτη.

Δευτερογενής αγορά τίτλων

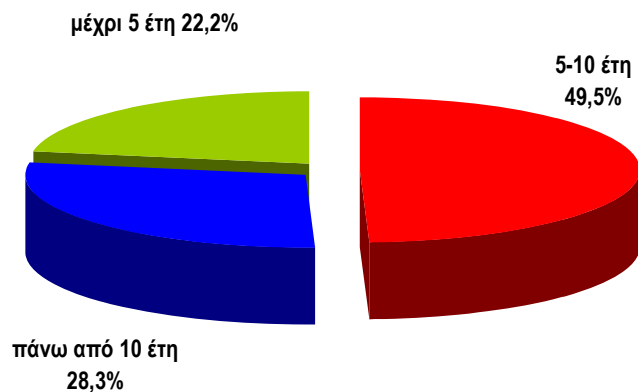
Η μέση ημερήσια αξία συναλλαγών κατά το γ' τρίμηνο στο Σύστημα Αύλων Τίτλων, το οποίο καταγράφει το σύνολο των συναλλαγών στις οργανωμένες αγορές καθώς και στην εξωχρηματιστηριακή (over-the-counter) αγορά, ανήλθε σε 27.383 εκατ. ευρώ έναντι 31.152 εκατ. ευρώ το β' τρίμηνο.

Είναι γνωστό, ότι οι οργανωμένες αγορές (πλατφόρμες) στις οποίες διαπραγματεύονται οι τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου είναι η εθνική ΗΔΑΤ και η διευρωπαϊκή EuroMTS. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τον Σεπτέμβριο 2007 οι εισηγμένοι τίτλοι στην ΗΔΑΤ ανέρχονταν σε 53 και από αυτούς διαπραγματεύτηκαν παράλληλα και στις δύο αγορές οι 25, που είναι αυτοί με τη μεγαλύτερη ρευστότητα. Η συναλλακτική δραστηριότητα των Βασικών Διαπραγματευτών Αγοράς στις πλατφόρμες αυτές συνυπολογίζεται για την αξιολόγησή και κατάταξή τους.

Η αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές επηρέασε πτωτικά κατά το γ' τρίμηνο του 2007 τη συναλλακτική δραστηριότητα επί τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στη δευτερογενή αγορά και ιδιαίτερα στις οργανωμένες αγορές. Στην οργανωμένη αγορά της ΗΔΑΤ, η μέση ημερήσια αξία συναλλαγών το τρίμηνο αυτό έφθασε μόλις τα 1.852 εκατ. ευρώ, σε σχέση με 2.859 εκατ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο του 2007.

Κατά το ίδιο τρίμηνο, το 49,5% της συναλλακτικής δραστηριότητας αφορούσε συναλλαγές επί μεσοπρόθεσμων τίτλων με διάρκεια από 5 μέχρι 10 έτη. Το 10ετές ομόλογο αναφοράς λήξεως 20.07.2017 αποτέλεσε το επίκεντρο των συναλλαγών στη κατηγορία των μεσοπρόθεσμων τίτλων, ακολουθούμενο από το παλαιότερο 10ετές ομόλογο αναφοράς λήξεως 20.07.2016 και το 5ετές ομόλογο αναφοράς λήξεως 20.08.2012. Η κατανομή της αξίας των συναλλαγών της ΗΔΑΤ, ανάλογα με την εναπομένονσα διάρκεια των τίτλων, κατά το γ' τρίμηνο του 2007 εμφανίζεται στο διάγραμμα 4.8.

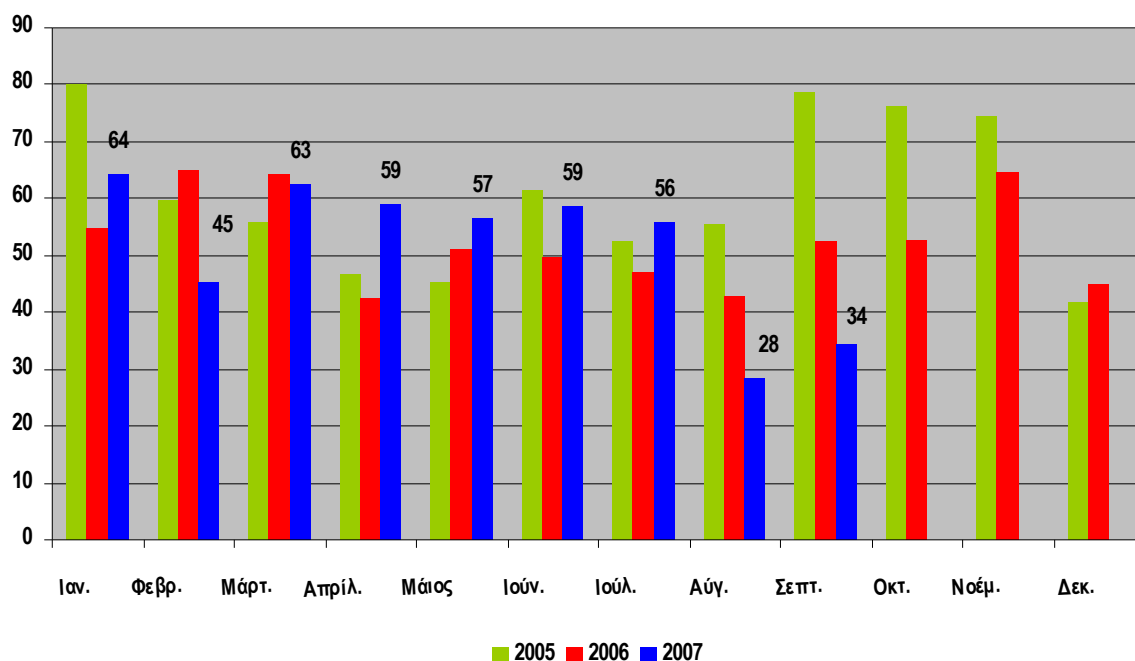
**Διάγραμμα 4.8 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2007
(με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)**

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Η εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε στην ΗΔΑΤ για την περίοδο Ιανουαρίου 2005–Σεπτ. 2007 ανά μήνα παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.9.

**Διάγραμμα 4.9 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ
(σε εκατ. ευρώ)**

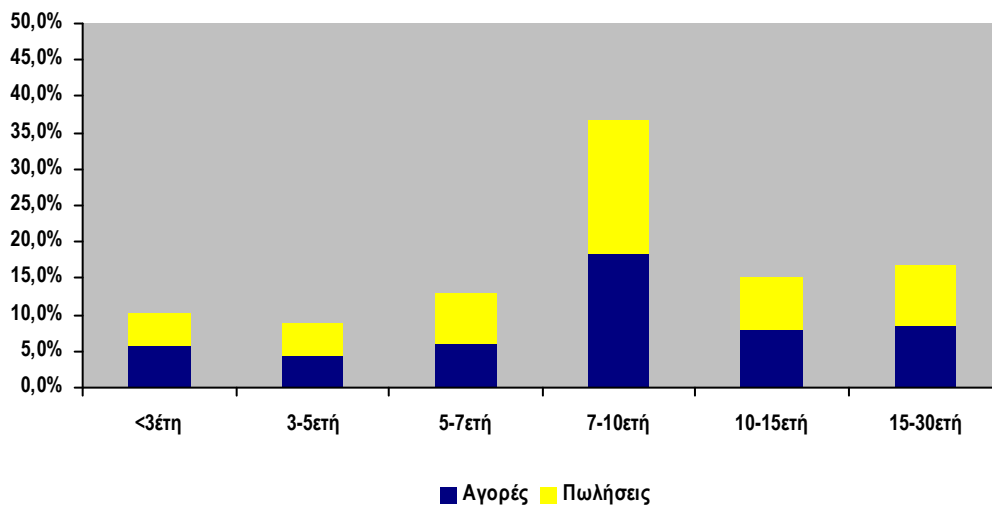

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Ο συνολικός αριθμός των εντολών που εκτελέστηκαν στην ΗΔΑΤ το γ' τρίμηνο του 2007 ανήλθε σε 21.523, από 31.252 το β' τρίμηνο, με τις εντολές αγοράς να ξεπερνούν τις εντολές πώλησης (51,03% αγορές έναντι 48,97% πωλήσεις).

Ο όγκος των συναλλαγών και οι προτιμήσεις των επενδυτών με βάση την εναπομένουσα διάρκεια παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.10.

Διάγραμμα 4.10 Όγκος συναλλαγών και προτιμήσεις επενδυτών με βάση την εναπομένουσα διάρκεια έως τη λήξη

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Η σύνθεση της ομάδας Βασικών Διαπραγματευτών Αγοράς κατά το τρέχον έτος παρέμεινε αμετάβλητη, αποτελούμενη από 5 ελληνικά και 17 διεθνή πιστωτικά ιδρύματα. Τα 16 από τα διεθνή συμμετέχουν στην ΗΔΑΤ από την έδρα τους στο εξωτερικό.

Η πιθανή επέκταση της οδηγίας MiFID (Markets in Financial Instruments Directive), η οποία ήδη εφαρμόζεται στην αγορά μετοχών από 1/11/2007, και στην αγορά ομολόγων έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον όλων όσων συμμετέχουν στην αγορά ομολόγων της ευρωζώνης (εκδοτών-κρατών, Βασικών Διαπραγματευτών, επενδυτών καθώς και υπευθύνων λειτουργίας των οργανωμένων αγορών), ως προς τις επιπτώσεις που θα είχε μια τέτοια επέκταση στη συγκεκριμένη αγορά. Είναι γνωστό ότι η MiFID θεσπίζει υποχρεώσεις για διαφάνεια στις συναλλαγές πριν και μετά τη διαπραγμάτευση, κανόνες οργάνωσης και λειτουργίας των οργανωμένων αγορών, καθώς και κανόνες δεοντολογίας στη συναλλακτική συμπεριφορά των αντισυμβαλλομένων. Η χώρα μας συμμετέχει ενεργά στις συζητήσεις που γίνονται στις αρμόδιες ευρωπαϊκές επιτροπές και παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις πάνω στο θέμα αυτό.

8. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2008

Ο σχεδιασμός του δανειακού προγράμματος του Ελληνικού Δημοσίου για το έτος 2008 εξαρτάται, κυρίως, από τη διαμόρφωση του πρωτογενούς αποτελέσματος του προϋπολογισμού και τις ανάγκες αναχρηματοδότησης του χρέους κατά τη διάρκεια του έτους. Εκτιμάται ότι κατά το α' εξάμηνο του 2008 θα υλοποιηθεί το μεγαλύτερο μέρος του ετήσιου δανεισμού (άνω του 70%) και αυτό λόγω της αναχρηματοδότησης χρέους που λήγει σε αυτό το χρονικό διάστημα.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του δανειακού προγράμματος του έτους 2008 εστιάζονται:

- στην έκδοση ομολόγων αναφοράς με διάρκεια 3,5,10 και 15 έτη, καθώς και στις εκδόσεις εντόκων γραμματίων,
- στην επανέκδοση του μακροχρόνιου ομολόγου αναφοράς αρχικού ύψους 4 δισ. ευρώ, με το οποίο η Ελληνική καμπύλη αποδόσεων επεκτάθηκε πέραν των 30 ετών (Σεπτέμβριος 2040), προκειμένου να δημιουργηθεί ακόμα μεγαλύτερο βάθος στα μακρινά σημεία της Ελληνικής καμπύλης αποδόσεων,
- στην επανέκδοση του τιμαριθμοποιημένου ομολόγου αναφοράς (Ιούλιος 2030) αρχικού ύψους 3,5 δισ. ευρώ, και
- στην υλοποίηση στρατηγικών εκδόσεων σε ευρώ ή και σε άλλα νομίσματα, με την μορφή κυρίως ιδιωτικών τοποθετήσεων. Οι εκδόσεις αυτές έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα και στοχεύουν στην αξιοποίηση τυχόν ευκαιριών για χαμηλότερο κόστος δανεισμού.

Η στρατηγική διαχείρισης του δημοσίου χρέους του έτους 2007 καθορίστηκε, κυρίως, από την ανοδική πορεία των επιτοκίων κατά τη διάρκεια του έτους, δίνοντας τη δυνατότητα για επωφελή αναδιάρθρωση των πράξεων διαχείρισης των τελευταίων δύο ετών που είχαν αναληφθεί με γνώμονα την εκμετάλλευση των τότε ιστορικά χαμηλών επιτοκίων. Επιπλέον, η εκδοτική πολιτική στην αγορά των τιμαριθμοποιημένων ομολόγων συνετέλεσε στην ενεργό διαχείριση μέρους των υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου με βάση το δείκτη ευρωπαϊκού πληθωρισμού.

Η διαχείριση του δημοσίου χρέους για το έτος 2008 θα βασιστεί στην αξιοποίηση των ευκαιριών που παρουσιάζονται στις αγορές από πλευράς ύψους επιτοκίου και σχήματος της συνολικής επιτοκιακής καμπύλης, καθώς και από πλευράς διαμόρφωσης ή μη πληθωριστικών προσδοκίων, με στόχο την περαιτέρω εξοικονόμηση δαπανών και μείωση του επιτοκιακού κινδύνου.

Συγκεκριμένα οι διαχειριστικοί στόχοι για το έτος 2008 επικεντρώνονται:

- στη διατήρηση της σχέσης χρέους σταθερού/κυμαινομένου επιτοκίου σε αναλογία 80%-20% αντίστοιχα,
- στη διατήρηση της διακύμανσης της χρηματοοικονομικής διάρκειας εντός του εύρους των 4,3-4,5 ετών, και
- στην περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή νέων μεθόδων για τη μέτρηση και απεικόνιση των κινδύνων χαρτοφυλακίου, καθώς και για τη βελτιστοποίηση της σύνθεσης του χαρτοφυλακίου του δημοσίου χρέους.

Επιπλέον, παραμένουν σε ισχύ και το 2008 οι παρακάτω πρόσθετοι παράμετροι διαχείρισης επιτοκιακού κινδύνου:

- το μέγιστο ποσοστό χρέους που αναχρηματοδοτείται ή ανατιμολογείται εντός των επομένων 12 μηνών να μην ξεπερνά το 35% του συνολικού χαρτοφυλακίου, και
- το ποσοστό λήξης χρέους για το διάστημα των επομένων 5 ετών να μην ξεπερνά το 55% του συνολικού χαρτοφυλακίου χρέους.

Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων διαχείρισης, αλλά και οι ίδιοι οι στόχοι, επηρεάζονται και εξαρτώνται πάντα από τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς.

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Οι εγγυήσεις του Δημοσίου αποτελούν ένα σημαντικό μέσο στην άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής, δεδομένου ότι η παροχή εγγυήσεων χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση φορέων της οικονομίας με στόχο τόσο την οικονομική όσο και την κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Βασική επιδίωξη του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών τα τελευταία χρόνια είναι ο περιορισμός και η ορθότερη αξιολόγηση των παρεχομένων εγγυήσεων στο πλαίσιο των σχετικών νομοθετικών διατάξεων και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων (άρθρα 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ).

Πιο συγκεκριμένα, η πολιτική εγγυήσεων των τελευταίων ετών στηρίζεται κυρίως σε τρεις άξονες, οικονομική ανάπτυξη – κοινωνική ευημερία – μείωση του κόστους και της επιβάρυνσης του δημοσίου χρέους και υλοποιείται μέσω:

- της προώθησης και χρηματοδότησης σημαντικών επενδυτικών σχεδίων (επενδύσεις που πραγματοποιούνται από δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, μεγάλα έργα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων κ.λπ.),
- της ενίσχυσης των κοινωνικά ασθενέστερων ομάδων, των πληγέντων από σεισμούς, πυρκαγιές, πλημμύρες κ.λπ.,
- της αυστηρότερης αξιολόγησης των παρεχομένων εγγυήσεων. Για το σκοπό αυτό θεσπίστηκαν νέα όργανα, όπως το «Συμβούλιο Διαχείρισης και Αξιολόγησης της Εγγυητικής Ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου» και η «Διυπουργική Επιτροπή Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών», τα οποία ενίσχυσαν το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο παροχής της εγγυήσεως του Δημοσίου.

Η πολιτική αυτή των τελευταίων ετών είχε θετικές επιδράσεις τόσο στα μεγέθη όσο και στη σύνθεση των εγγυήσεων, που είχαν ως αποτέλεσμα:

- τη μείωση των καταπτώσεων κατά τα τελευταία έτη, οι οποίες για το έτος 2007 αναμένεται να διαμορφωθούν στο 0,04% του ΑΕΠ και στο 0,45% του ανεξόφλητου εγγυημένου υπολοίπου (πίνακας 4.10),
- τη σταθεροποίηση των παρεχομένων εγγυήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ οι οποίες για το έτος 2007 αναμένεται να διαμορφωθούν στο 0,9% του ΑΕΠ (πίνακας 4.10),
- την ποιοτική βελτίωση των παρεχομένων εγγυήσεων οι οποίες στην πλειονότητά τους αφορούν σε δάνεια για επενδυτικούς ή κοινωνικούς σκοπούς.

Για το έτος 2008, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στοχεύει στη στήριξη των οικονομικών των πυρόπληκτων νομών μέσω της παροχής εγγυήσεων για τη ρύθμιση οφειλών των επιχειρήσεων και στον περαιτέρω εξορθολογισμό των παρεχομένων εγγυήσεων.

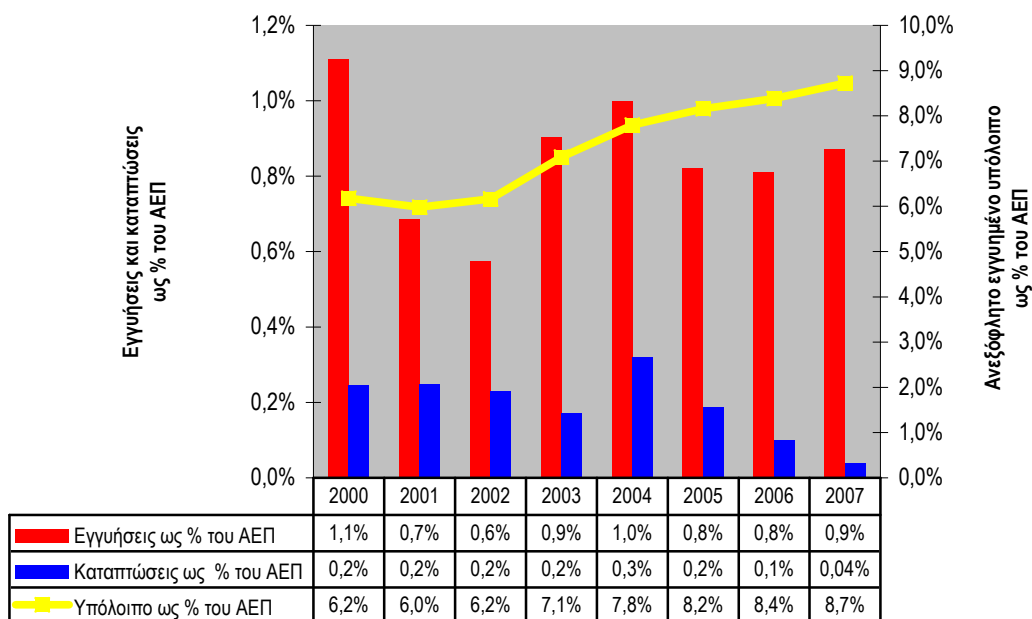

Πίνακας 4.10 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2007 (σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Εγγυήσεις		Ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο		Καταπτώσεις		Έσοδα από προμήθειες εγγυήσεων του Δημοσίου και εισπράξεις από ΔΟΥ	Καταπτώσεις που τελικά βαρύνουν το Δημόσιο	
	(1)		(2)		(3)		(4)	(5) = (3)-(4)	
	1/1-31/12		την 31/12		1/1-31/12		1/1-31/12	1/1-31/12	
	Ποσά	Εγγυήσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Υπόλοιπο ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ
2000	1.511,4	1,1	8.416,7	6,2	332,3	0,2	35,3	297,0	0,22
2001	1.011,0	0,7	8.819,3	6,0	366,7	0,2	45,8	320,9	0,22
2002	905,0	0,6	9.714,6	6,2	360,5	0,2	47,3	313,2	0,20
2003	1.545,5	0,9	12.143,4	7,1	293,6	0,2	66,4	227,2	0,13
2004	1.848,4	1,0	14.436,5	7,8	539,9	0,3	57,9	536,0	0,29
2005	1.628,2	0,8	16.200,5	8,2	373,9	0,2	51,2	322,7	0,16
2006	1.736,0	0,8	17.936,1	8,4	94,6	0,1	49,2	45,4	0,02
2007	2.000,0	0,9	20.000,0	8,7	90,0	0,04	50,0	40,0	0,02

Τα στοιχεία για το έτος 2007 αποτελούν εκτίμηση.

Διάγραμμα 4.11 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2007 (ως % του ΑΕΠ)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ :Οι καταπτώσεις (μπλε στήλη) αφορούν εγγυήσεις προηγούμενων ετών.

ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η κυβέρνηση, έχοντας θέσει ως προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής της την προώθηση των μεταρρυθμίσεων και την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου, προχώρησε με αποφασιστικά βήματα στην εφαρμογή ενός αποτελεσματικού προγράμματος αποκρατικοποιήσεων.

Οι αποκρατικοποιήσεις είναι κεντρικός άξονας της οικονομικής πολιτικής που στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην αναδιάρθρωση και αποτελεσματικότερη λειτουργία των προς αποκρατικοποίηση δημοσίων επιχειρήσεων, στο άνοιγμα και την απελευθέρωση των αγορών, στην ενίσχυση του ανταγωνισμού, στην προσέλκυση επενδύσεων από τον ιδιωτικό τομέα, στην ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων με την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και στη μείωση των δημοσίων δαπανών και του δημοσίου χρέους.

Τα αποτελέσματα της πολιτικής αυτής είναι ιδιαίτερα σημαντικά και κρίσιμα για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χώρας. Η γενική αρχή που διέπει πλέον τις αποκρατικοποιήσεις είναι η εγκατάλειψη της ταμειακής λογικής και η υιοθέτηση των μεθόδων εκείνων που μεγιστοποιούν τα οφέλη για την οικονομία και τους πολίτες.

Σε αυτό το πλαίσιο δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάδειξη της αξίας των εταιριών του Δημοσίου και στη σωστή προετοιμασία της διαδικασίας αποκρατικοποίησης πριν από τη διενέργειά της. Έτσι, επιτυγχάνεται καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα και αποκλείονται πωλήσεις υπό καθεστώς πίεσης.

Κάτω από αυτό το πρίσμα, οι αποκρατικοποιήσεις που υλοποιήθηκαν ως τώρα εντός του 2007 απέφεραν έσοδα 1,63 δισ. ευρώ, προσεγγίζοντας σημαντικά τον προβλεπόμενο στόχο των 1,7 δισ. ευρώ, ενώ αναμένεται η υπέρβασή του από τις σε εξέλιξη αποκρατικοποιήσεις σημαντικών περιουσιακών στοιχείων της Εταιρίας Τουριστικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ) ΑΕ. Από το Μάρτιο δε του 2004 έως και σήμερα επιτεύχθηκαν συνολικά έσοδα ύψους 6,23 δισ. ευρώ, που συνέβαλαν σημαντικά στην ενίσχυση της λειτουργίας των αγορών και του ανταγωνισμού, καθώς και στη μείωση του δημοσίου χρέους.

Το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων του 2007 περιλάμβανε την αποκρατικοποίηση ποσοστού 10,7% του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) μέσω διάθεσης μετοχών σε θεσμικούς επενδυτές, καθώς και την περαιτέρω μείωση της συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο (ΤΤ) με τη διάθεση ποσοστού 20% σε θεσμικούς επενδυτές. Και οι δύο προαναφερθείσες προσφορές μετοχών σημείωσαν ιδιαίτερη επιτυχία, χαρακτηριζόμενες από ισχυρή ζήτηση και σημαντική υπερκάλυψη από θεσμικά χαρτοφυλάκια υψηλής ποιότητας. Ενδεικτικό της επιτυχίας των συναλλαγών αυτών ήταν το γεγονός ότι η τιμή διάθεσης, συγκρινόμενη με την τιμή της μετοχής της προηγούμενης ημέρας αντιπροσώπευε, για μεν τον ΟΤΕ μηδενική έκπτωση, για δε το ΤΤ σημαντικό υπερτίμημα (premium) 0,56%. Η διάθεση μετοχών με υπερτίμημα σημειώνεται για πρώτη φορά στην ελληνική αγορά σε συναλλαγή αυτής της μορφής.

Ειδικότερα:

- Τον Ιούνιο 2007 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η διάθεση του 10,7% των μετοχών του ΟΤΕ σε θεσμικούς επενδυτές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό με ταχεία διαδικασία βιβλίου προσφορών. Τα έσοδα για το Ελληνικό Δημόσιο από τη διάθεση των μετοχών ανήλθαν σε 1,12 δισ. Η επιτυχής διάθεση μετοχών του ΟΤΕ επισφράγισε την ανοδική πορεία του οργανισμού, η οποία ξεκίνησε το 2004 ως συνέπεια της αναδιάρθρωσης της επιχείρησης από τη νέα διοίκηση.
- Μετά την επιτυχή εισαγωγή του ΤΤ στο ΧΑΑ το 2006 και την ιδιαίτερα θετική αποδοχή της μετοχής από την αγορά, το Ελληνικό Δημόσιο προχώρησε τον Ιούλιο 2007 στην επιτυχή διάθεση 20% των μετοχών της εταιρίας σε θεσμικούς επενδυτές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό με ταχεία διαδικασία βιβλίου προσφορών. Τα έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε 0,51 δισ., ενώ σημειώνεται ότι τα συνολικά έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου από το ΤΤ ανήλθαν από το 2004 (έναρξη προγράμματος αναδιάρθρωσης) έως σήμερα στο ποσό των 1,35 δισ.

Στο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων που βρίσκεται σε εξέλιξη περιλαμβάνονται:

- Η αξιοποίηση σημαντικών περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου των οποίων τη διοίκηση και διαχείριση έχει τη Εταιρία Τουριστικής Ανάπτυξης ΑΕ (ΕΤΑ). Ειδικότερα, έχουν ήδη ξεκινήσει οι διαγωνιστικές διαδικασίες για την αξιοποίηση των εγκαταστάσεων και επιχειρηματικών μονάδων της ΕΤΑ: Τουριστικός Λιμένας (Μαρίνα) Φαλήρου, Ελληνικό Καζίνο Κέρκυρας ΑΕ, Γκολφ Αφάντου Ρόδου, Αλυκές Αναβύσσου και Ξενία Βυτίνας, Θάσου, Σκιάθου και Τσαγκαράδας.
- Η εισαγωγή των μετοχών της εταιρίας Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ) ΑΕ στο ΧΑ.
- Η διερεύνηση της περαιτέρω αξιοποίησης της συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου στην εταιρία Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ (ΔΑΑ).
- Η διερεύνηση της προσφορότερης μεθόδου αξιοποίησης συμμετοχών του δημοσίου σε εισηγμένες και μη επιχειρήσεις.

Το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων αναμένεται να ενισχυθεί ιδιαίτερα από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου:

- με την εφαρμογή του νόμου 3581/2007 «Πώληση και ταυτόχρονη μίσθωση ακινήτων του Δημοσίου, μακροχρόνιες και χρηματοδοτικές μισθώσεις του Δημοσίου και άλλες διατάξεις» και
- με την εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου για τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ν. 3389/2005 «Συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα»). Η αξιοποίηση μέρους της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου (ολυμπιακά ακίνητα, τουριστικά ακίνητα, ακίνητα λιμένων κ.λπ.) μέσω συμπράξεων με ιδιώτες, εντός ενός ευέλικτου και σύγχρονου θεσμικού πλαισίου θα μεταβάλλει δραστικά τη διαδικασία των αποκρατικοποιήσεων στη χώρα μας, κινητοποιώντας διεθνή και ελληνικά κεφάλαια που θα προσδώσουν νέα ώθηση στην οικονομία.

Πίνακας 4.11 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου* Εισηγμένες στο ΧΑΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΑΤΕ	905.444.444	700.016.294	77,31
ΔΕΗ	232.000.000	118.605.101	51,12
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	305.513.425	108.430.304	35,49
ΕΥΑΘ	18.150.000	13.434.000	74,02
ΕΥΔΑΠ	106.500.000	65.319.740	61,33
ΟΛΘ	10.080.000	7.486.194	74,27
ΟΛΠ	25.000.000	18.534.440	74,14
ΟΠΑΠ	319.000.000	108.460.369	34,00
ΟΤΕ	490.150.389	137.401.959	28,03
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	140.866.770	48.420.698	34,37
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	337.743.789	8.343.900	2,47
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	15.891.909	1.418.088	8,92
ALPHA BANK	408.022.002	3.306.202	0,81
ΚΑΕ	52.675.000	1.480.262	2,81
ΠΕΤΖΕΤΑΚΙΣ	24.956.646	128.857	0,52
ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΛΑΤΙΝΗ	17.585.374	317.887	1,81
ΚΕΚΡΟΨ	3.300.689	3.777	0,11
ΤΙΤΑΝ	76.916.244	30.464	0,04
ΑΛΑΤΙΝΗ	14.298.696	91.024	0,64
ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ	73.366.520	6.250	0,01

* Περιλαμβάνονται και οι μετοχές της ΔΕΚΑ ΑΕ.

Πίνακας 4.12 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου*
Μη εισηγμένες στο ΧΑΑ

Εταιρεία	Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας του ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ			
ΕΑΒ	889.821.720	886.216.920	99,59
ΕΛΒΟ	31.190.000	15.906.900	51,00
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΒΕΕ	488.976.140	488.023.649	99,81
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ			
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ	2.667.159.443	2.667.159.443	100,00
ΟΑΣΑ	2.130.716.493	2.130.716.493	100,00
ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΕΣ	130.385.000	130.385.000	100,00
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ	354.946.354	354.946.354	100,00
ΟΣΕ	2.608.642.200	2.608.642.200	100,00
ΡΑΝΤΗΘΝ AIRWAYS	60.000.000	60.000.000	100,00
ΚΤΗΜΑΤΙΚΕΣ			
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΓΗΣ Α.Ε.	5.870.000	5.870.000	100,00
ΔΕΠΑΝΟΜ	586.941	586.941	100,00
ΔΕΠΟΣ	8.955.539	8.955.539	100,00
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	301.850.000	301.850.000	100,00
ΚΕΔ	13.206.163	13.206.163	100,00
ΟΣΚ	176.082.172	176.082.172	100,00
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ	366.981.555	366.981.555	100,00
ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ	229.493.656	228.965.410	99,77
ΛΙΜΕΝΕΣ			
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΑΛΕΞΑΝ/ΛΗΣ	1.442.415	1.442.415	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΒΟΛΟΥ	8.133.463	8.133.463	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	895.400	895.400	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	9.783.640	9.783.640	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1.611.713	1.611.713	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	5.105.775	5.105.775	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	2.500.206	2.500.206	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΛΑΥΡΙΟΥ	303.051	303.051	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	15.732.541	15.732.541	100,00
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ	681.411	681.411	100,00
ΔΙΑΦΟΡΕΣ			
ΗΕΛΕΧΡΟ ΑΕ	1.546.888	1.546.888	100,00
ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ ΑΕ	100.000	100.000	100,00
ΑΕ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	503.318	196.294	39,00
ΑΕΔΙΚ	11.222.304	11.222.304	100,00
ΔΕΘ ΑΕ	127.677.003	127.677.003	100,00
ΔΕΚΑ	146.735	146.735	100,00
ΔΕΠΑ	990.079.440	643.551.636	65,00
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΝΗ ΑΘΗΝΩΝ	300.000.000	165.000.000	55,00
ΕΛΛ. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΟΠΕ)	623.797	424.182	68,00
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	6.440.418	3.554.467	55,19

(συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

Πίνακας 4.12 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου* Μη εισηγμένες στο ΧΑΑ			
Εταιρεία	Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας του ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	5.760.000	5.760.000	100,00
ΕΛΤΑ	201.771.324	181.594.192	90,00
ΕΡΤ	264.993.810	264.993.810	100,00
ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ	180.013.245	63.004.636	35,00
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΕ	18.953.760	18.953.760	100,00
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΑΕ	1.467.300	1.467.300	100,00
ΛΑΡΚΟ ΓΜΑΕ	163.800.528	57.330.185	35,00
ΟΔΙΕ ΑΕ	94.512.044	94.512.044	100,00
ΟΔΔΥ ΑΕ	12.934.703	12.934.703	100,00
ΟΡΓΑΝ. ΚΕΝΤΡ. ΑΓΟΡΑΣ ΑΘΗΝ. ΑΕ	38.151.137	38.151.137	100,00
ΤΕΟ ΑΕ	4.402.054	4.402.054	100,00
ΕΣΥΔ	200.010	200.010	100,00
ΕΛΟΤ	4.592.816	4.592.816	100,00
ΕΟΜΜΕΧ	378.728.509	378.728.509	100,00
ΤΕΜΠΜΕ	200.000.000	200.000.000	100,00
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΖΩΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΑΕ	60.000	60.000	100,00
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΘΗΝΑΣ ΑΕ	111.253.963	111.253.963	100,00
ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ	5.450.000.000	5.450.000.000	100,00
ΜΟΔ ΑΕ	129.140	129.140	100,00
ΑΕ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	10.000.000	10.000.000	100,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΕ	293.400	293.400	100,00
ΑΤΕ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	4.298.895	297.814	6,93
ΕΔΕΚΤ – ΟΤΕ	2.935.000	146.750	5,00
ΕΠΟΠΤ. ΥΠ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ			
ΕΒΕΤΑΜ	426.559	248.556	58,27
ΕΔΕΤ	146.735	146.735	100,00
ΕΚΕΠΥ	403.140	328.680	81,53
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΠΑΤΡΩΝ	337.520	337.520	100,00
ΕΤΑΚΕΙ	1.711.080	1.562.671	91,33
ΕΤΑΤ	787.322	784.209	99,60
ΙΧΘΥΚΑ	3.328.857	2.561.103	76,94
ΥΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ			
ΕΛ. ΣΙ.	14.007.630	5.282.277	37,71
ΕΛΕΒΜΕ	23.553.896	14.810.690	62,88
ΕΛΛΗΝ. ΑΝΑΠ/ΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	26.208.640	26.208.640	100,00
ΝΑΕΔΚ	395.833	294.104	74,30

* Περιλαμβάνονται και οι μετοχές της ΔΕΚΑ ΑΕ

Η νέα πολιτική αποκρατικοποιήσεων έχει ήδη δώσει σημαντική ώθηση, όχι μόνο στα δημόσια έσοδα αλλά και στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας. Στόχοι του προγράμματος παραμένουν η ενίσχυση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και του ανταγωνισμού.

Τα προσδοκώμενα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού από την εφαρμογή του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων για το έτος 2008 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1,6 δισ. ευρώ.